

Vedlegg

Spekter spørreskjema

Spørreskjema til elevene

Vi ønsker å kartlegge læringsmiljøet i klassen din. Svar ærlig på spørsmålene. Ingen elever eller foresatte får se hva du svarer.

Navn:.....

Klasse:

1. Hvem i klassen vil du helst være sammen med i friminuttene?

Du kan skrive tre navn

2. Hvem i klassen er det som bestemmer mest?

Du kan skrive tre navn

3. Hvem i klassen hjelper andre elever hvis de trenger det?

Du kan skrive tre navn

4. Hvis læreren trenger hjelp, hvilke elever vil hjelpe?

Du kan skrive tre navn

5. Hvem i klassen bråker i timene?

Du kan skrive tre navn

6. Jeg tror de andre i klassen synes det er for mye bråk i timene (Sett kryss)

Helt uenig Litt uenig Litt enig Helt enig

7. Jeg synes det er for mye bråk i timene (sett kryss)

Helt uenig Litt uenig Litt enig Helt enig

8. Hvor ofte bråker du i timene? (sett kryss)

Aldri Hver uke Omtrent hver dag Omtrent hver time

Om mobbing:

Mobbing er vonde handlinger som utestenging, ryktespredning, erting eller dytting, slag og spark mot en som ikke kan forsvare seg.

Det kan av og til være vanskelig å vite om det som har skjedd er mobbing. Det er uansett viktig at du gir beskjed via Spekter.

9. Hvor ofte er du blitt mobbet på skolen av noen i klassen din de siste månedene? (sett kryss)

Aldri Av og til To - tre ganger i måneden Hver uke Omtrent hver dag

10. Dersom du er blitt mobbet, hvem er det som har mobbet deg?

Skriv navn

11. Hvor ofte har du mobbet andre i klassen din på skolen de siste månedene? (sett kryss)

Aldri Av og til To - tre ganger i måneden Hver uke Omtrent hver dag

12. Dersom du har mobbet andre, hvem har du mobbet?

Skriv navn

13. Hvem i klassen mobber andre?

Skriv navn

14. Hvem i klassen blir mobbet?

Skriv navn

15. Hvem i klassen tror du vil hjelpe en annen elev dersom hun eller han blir mobbet?

Skriv navn

Om digital mobbing:

Med digital mobbing mener vi vonde handlinger ved bruk av for eksempel mobiltelefon, nettbrett, PC, mot en som ikke kan forsvare seg. Det kan være utestenging i sosiale medier, ryktespredning eller erting.

Det kan av og til være vanskelig å vite om det som har skjedd er mobbing. Det er uansett viktig at du gir beskjed via Spekter.

16. Hvor ofte er du blitt mobbet digitalt av noen i klassen din de siste månedene? (sett kryss)

Aldri Av og til To - tre ganger i måneden Hver uke Omtrent hver dag

17. Dersom du er blitt mobbet digitalt, hvem er det som har mobbet deg?

Skriv navn

18. Hvor ofte har du mobbet andre i klassen din digitalt de siste månedene?

Aldri Av og til To - tre ganger i måneden Hver uke Omtrent hver dag

19. Dersom du har mobbet andre digitalt, hvem har du mobbet?

Skriv navn

20. Hvem i klassen blir mobbet digitalt?

Skriv navn

21. Hvem i klassen mobber andre digitalt?

Skriv navn

22. Er det noe annet du ønsker å fortelle som gjelder hvordan dere har det i klassen?

Spørsmål om mobbing fra voksne på skolen:

Spørsmål om mobbing fra voksne på skolen:

Hvor ofte er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?

Aldri Av og til To - tre ganger i måneden Hver uke Omtrent hver dag

Hvor ofte har du sett andre elever i klassen bli mobbet av voksne på skolen?

Aldri Av og til To - tre ganger i måneden Hver uke Omtrent hver dag

Hvem i klassen blir mobbet av voksne på skolen?

Skriv navn

Kriterier for utvalg av elever

E-post til rektorer ved caseskolene inneholdt følgende kriterier for å plukke ut elever til intervju:

- Når det gjeld utval, er det viktig å treffe **elevar og lærarar** som har **erfaring med Spekter og engasjement knytt til mobbing**.
- Elevane vert henta frå *to programområde*.
- Vi har tenkt at dei er å finne i 2. eller 3. klasse. Om de finn elevar med *engasjement og erfaring* i 1. klasse kan også dei vere aktuelle.
- Vi ser helst at lærarane er knytt til same programområde som elevane. Primært kontaktlærarar, men faglærarar kan også vere aktuelle.
- Ønsker verken mobbar eller mobbeoffer som er midt i ein mobbesituasjon, men det kan vere aktuelt med nokon som har blitt mobba og som har det bra no.
- Når vi skriv «engasjement knyttet til mobbing», vil vi gjerne snakke med nokon som har synspunkt kring mobbing og læringsmiljø. Det kan vere at dei har stått opp for nokon som har blitt mobba eller nokon som er elev i ei klasse der mobbing har funne stad. Det kan også vere nokon som har fått hjelp av Spekter eller har «angitt» nokon i Spekter. Skulen kan bruke skjønn og prøve å finne fram til elevar som de tenker kan meine noko om saka.
- Elevar med åtferdsvanskar, psykososiale utfordringar og elevar med store hjelpebehov skal ikkje intervjuast.
- Vi vil til slutt presisere at hensikta er å få ulike synspunkt og erfaringar med skulen sitt arbeid med læringsmiljø og mobbesaker. Ønsker elever fra 2. og 3. klassesetrinn

mest mulig fordelt på ulike studieretninger og som har gjennomført en kartlegging om mobbingen ved skolen (Spekter).

- Hensikta er å få ulike synspunkt og erfaringar med skulen sitt arbeid med læringsmiljø og mobbesaker.

Vedlegg 4 Intervjuguide elever i videregående skole

Du har allerede fått informasjon om hvorfor du er her og hva vi skal snakke om, men jeg gjentar det her. Loven sier at alle elever skal ha det trygt og godt på skolen, men så vet vi at i Norge opplever noen elever mobbing likevel. Og da gjelder det å vite noe om hva man skal gjøre hvis man tror – eller får vite – at noen blir mobbet. For å forebygge mobbing og møte mobbing er din skole med på prosjektet «Skolens innsatsteam mot mobbing». Lærerne ved skolen har fått lære mer om forebygging og tiltak. Skolen skal/har opprettet et eget tiltaksteam mot mobbing, og et av verktøyene deres er spørreundersøkelsen Spekter. Det er disse elementene vi gjerne vil snakke med deg om.

Vi har satt av en times tid, og det er mitt ansvar å passe på tiden og at du har en positiv opplevelse – et intervju skal ikke være skummelt eller ekkelt. Et intervju er også frivillig, og du svarer bare på det du vil svare på. Dersom du ikke ønsker å svare på et spørsmål, sier du bare fra om det. Dersom du ikke lenger ønsker å delta i undersøkelsen skal du bare si fra, så avslutter vi intervjuet. Vi er interesserte i hvordan du har møtt og opplever denne satsingen mot mobbing ved din skole. Det er tross alt dere elever denne saken berører mer enn noen andre, derfor er deres stemme viktig. Det er jo dere som går på skolen, og dette handler om at alle elever har rett til å trives på skolen. Dette skal handle om din skole og dine opplevelser her på skolen. Det er ikke sikkert at mine spørsmål treffer det du opplever, derfor er jeg svært interessert i hva du har å si, uavhengig av mine spørsmål.

Jeg skal ikke bruke navnet ditt i denne undersøkelsen og heller ikke navnet på skolen deres, så alt du sier blir anonymisert. Undersøkelsen er meldt inn til personvernet for forskning ved NSD, og de har godkjent opplegget. Når undersøkelsen er ferdig skal vi analysere det som har blitt sagt i alle intervjuene. Da er ikke det viktige akkurat hvem som har sagt hva, men hvilke meninger og opplevelser elevene samlet har fortalt oss om. Ingen andre enn forskerne vil ha tilgang på de svarene du har gitt. Derfor vil det ikke få noen konsekvenser for deg på skolen hvordan du svarer. Vi ber deg om ikke å oppgi navn på enkeltpersoner. Hvis du glemmer deg og sier navn, så noterer vi det ikke ned.

Har du noen spørsmål før vi starter?

Om skolens deltakelse i SIM og læringsmiljø
Skolen din er som sagt med i prosjektet «Skolens innsatsteam mot mobbing», hva vet du om det?
Hva tenker du om at skolen er med i en slik satsning mot mobbing?
- Hvilke forventninger har du?
- Hva tenker du om behovet?
Hvordan vil du beskrive miljøet i din klasse?
Hvordan opplever du miljøet ved skolen mer generelt?
Kjenner du til utfordringene knyttet til miljø og eventuelt mobbing ved skolen? Utdyp.
Om opprettelse av innsatsteamet mot mobbing

Ved å være med i SIM, hører det med å opprette et innsatsteam mot mobbing. Kjenner du til at det er opprettet et slikt team? Eller at noen har et særskilt ansvar for å følge opp mobbing?

Hva vet du om dette teamet?

- Hvem er med?
- Hva er oppgavene til teamet?
- Hva tenker du om de som er med i teamet, er det sammensatt på en god måte?

Hvordan merker du at det er opprettet et innsatsteam mot mobbing ved din skole i hverdagen?

Kjenner du til situasjoner der innsatsteamet har vært på banen? Utdyp.

Om forebygging av mobbing ved skolen

Målet er at alle elever skal ha det trygt og godt. Skolen din har fokus på dette, og vi lurer på hvordan dere elever opplever det.

Hvordan vil du si at lærerne dine har fokus på å skape et godt læringsmiljø og forebygge/håndtere mobbing?

- Har du eksempler på forskjeller mellom lærere i hvordan de jobber med klassemiljø?
- Endringer i arbeidet med å skape et godt miljø?

Endringer i hvordan lærerne opptrer når noen melder ifra om at noen ikke har det bra?

SIM-prosjektet er anbefalt å bruke spørreundersøkelsen «Spekter».

Har du svart på Spekter? Og hvordan opplevde du det?

- Hva synes du om spørsmålene?
- Hva mener du om at lærerne skal spørre elever om hvordan de har det på skolen?
- Hva tenker du om at elevene skal oppgi navn på elever og voksne i denne undersøkelsen?
- Hva tenker du om at dere skal oppgi navn på de elevene som skaper problemer på skolen?

Har lærerne andre metoder for å fange opp hvordan elevene har det ved skolen? Gi gjerne eksempler.

Hvordan har skolen tatt opp og diskutert de opplysningene som kommer fram i Spekterundersøkelsen du har vært med på?

Kan du gi eksempler på konkrete ting som har blitt gjort med bakgrunn i denne undersøkelsen?

Hvordan kunne oppfølgingen av opplysningene fra Spekter vært gjort på en annen måte?

Hvilket inntrykk har du av hvordan lærerne ved skolen opplever Spekter?

Loven sier at voksne har plikt til å hjelpe elever som sier fra at de ikke har det bra på skolen.

Men først må jo de voksne få vite at eleven ikke har det bra.

Hvordan opplever du det er å si ifra om at noen ikke har det bra på din skole?

- Hvem sier en ifra til?
- Opplever du at elevene sier ifra om de selv ikke har det bra?
- Hvilket inntrykk har du av at elevene sier ifra hvis de vet at andre ikke har det bra?

Kjenner du til mobbesaker og hvordan det er håndtert her på skolen? Gi gjerne eksempel.

- Synes du dette var en god måte å løse det på? Evt. hvorfor/hvorfor ikke?
- Greide skolen å stoppe mobbingen?

Kan du beskrive hva som skjer hvis elever sier ifra om mistanke om mobbing eller når noen ikke har det bra?

- Kjenner du til hvilke rutiner skolen har når det er mistanke om mobbing? Evt. er disse endret nylig? Hvordan?
- Kjenner du til hvilke rutiner skolen har når det forekommer mobbing? Evt. er disse endret nylig? Hvordan?

Hva med det som skjer på nett på fritiden, er det noe skolen tar tak i hvis noen blir holdt utenfor eller mobbet? Hvordan?

Mellom elever

Hvordan bidrar elevene til å bedre læringsmiljøet og trivsel ved din skole? Kan du gi eksempler?

- Sosiale aktiviteter?

Hvis du ser eller hører om noen som plager andre eller at noen blir holdt utenfor, hva ville du ha gjort?

Hvordan er elevene her på skolen til å si ifra til de som plager at dette ikke er greit?

Oppsummering og råd til andre

Hva er det skolen din gjør som er bra og du tenker at andre skoler også bør gjøre for å skape et godt miljø blant elevene?

Til slutt lurer vi på hva skolen din kan bli bedre på for å skape et godt og trygt miljø blant elevene?

Hva har vi glemt?

Er det noe mer du vil fortelle?

Noe vi har glemt å stille spørsmål om som du tenker er viktig å få frem?

Hvordan har det vært å bli intervjuet? Noe vi bør gjøre annerledes til neste gang vi intervjuer en elev?